Р. П. Карпюк
Л. П. Сущенко

Історія адаптивного спорту:

Методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА
ЛУЦЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
УНІВЕРСИТЕТУ "УКРАЇНА"

Р. П. Карпюк, Л. П. Сущенко

Історія адаптивного спорту

Методичні рекомендації
для студентів вищих навчальних закладів

ВАТ "Волинська обласна друкарня"
Луцьк – 2008

УДК 796
ББК 75.7
К 26

Рецензенти:

доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної реабілітації Запорізького національного університету
М. В. Маліков

доктор педагогічних наук, професор,
проректор з науково-методичної роботи
Луцького інституту розвитку людини Університету "Україна"
О. И. Дем'янчук

Затверджено Вченою радою Луцького інституту розвитку людини Університету "Україна" (протокол № 14 від 11 березня 2008 року).

Карпюк Р. П., Сущенко Л. П.

К 26 Історія адаптивного спорту: Методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2008. – 36 с.

ISBN 978-966-361-281-2

Авторами запропоновано історичний екскурс до проблеми виникнення та розвитку адаптивного спорту і тестування студентів вищих навчальних закладів відповідно до 35 тестів. Рекомендовано викладачам і студентам вищих навчальних закладів, науковцям, які досліджують проблеми адаптивного спорту, аспірантам і докторантам, котрі працюють у цій галузі.

УДК 796
ББК 75.7

ISBN 978-966-361-281-2

© Карпюк Р. П., Сущенко Л. П., 2008
© ВАТ "Волинська обласна друкарня"

МОДУЛЬ І

ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС ДО ПРОБЛЕМИ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АДАПТИВНОГО СПОРТУ

Спортивний рух інвалідів, або адаптивний спорт, як вважають С. Матвєєв, І. Когут, Л. Шульга, є складовою частиною сучасного олімпійського руху, що поєднує організації, спортсменів й інших осіб, у тому числі людей з особливими можливостями й потребами [17, с. 9]. Базуючись на гуманістичних ідеалах, закладених в олімпізмі, адаптивний спорт є одним із масштабних соціальних явищ сьогоднішнього дня.

За даним І. Цвока, на теперішній час у світі існує більше 80 інтернаціональних спортивних і 30 олімпійських організацій для інвалідів і осіб з відхиленням у стані здоров'я [24, с. 26].

Проведемо деякий історичний екскурс до проблеми спорту інвалідів.

Як зазначає М. М. Башкірова, у Давній Греції змагання для інвалідів проводилися з метою медичної реабілітації [3, с. 15].

На думку В. С. Дмитрієва, фізичне виховання осіб з функціональною недостатністю бере свій початок зі Швеції й Німеччини [11, с. 62]. "Батьком" адаптивного спорту називають П. Х. Лінга (1776–1839). Він був викладачем у Центральному інституті гімнастики в Стокгольмі й розробив систему медичної гімнастики, що стала прообразом сучасної системи фізичного виховання для людей з фізичними недоліками. У Лінга вчилися багато лікарів, а у 1821 р. французький лікар Шарль Лонде видав першу книгу під назвою "Медична гімнастика".

Інша аналогічна книга Андерса Уфийда вийшла в Лондоні 1899 року. У США система Лінга одержала визнання ще до громадянської війни й була єдиною до 1825 р., коли Чарлз Бек, викладач із м. Нортемптон штату Массачусетс, почав впроваджувати німецьку систему гімнастики, розроблену Яном (1778–1852).

До Першої світової війни спорту інвалідів, як такого, не існувало, спортивні змагання проводилися лише серед глухих.

Увага до фізичного стану людей і оздоровчих заходів підвищилася після двох світових воєн, що було пов'язано з більшою кількістю інвалідів-ветеранів війни. Необхідність використання спорту, танців і водних видів рухів у госпіталях для ветеранів війни як засобів реабілітації привела до створення нової загальноосвітньої концепції фізичного виховання осіб із фізичними недоліками. У 1939 р. вийшла книга Дж. Т. Стаффорда "Спорт для інвалідів", що стала класичною і поклала початок новаторському підходу до спорту й оздоровчої фізичної культури як засобам реабілітації осіб із фізичними недоліками.

У 1942 р. була створена спортивна організація глухих, яка санкціонувала в той час змагання будь-якої групи інвалідів. Почав розвиватися спорт на колясках для ампутантів і спорт серед сліпих.

Як вважає L. Guttman, революційні зміни в поглядах суспільства на інвалідів і в житті самих інвалідів, яких століттями вважали безнадійними каліками з невеликою тривалістю життя, відбулися в результаті нової концепції широких можливостей людей із ураженням спинного мозку, що з'явилася в стінах Стік-Мандевильського госпіталю [25, с. 8]. Доктор Л. Гутман став по-новому розглядати аспекти цієї дуже складної проблеми. Це було використання спорту як складової частини клінічного лікування, що допомогла інвалідам повернути не тільки фізичну дієздатність, але й активність мислення, самоповагу, самовпевненість і почуття товариства.

Цьому великою мірою сприяли різні фактори, які можна розбити на три основні напрямки:

1. Спорт як один із найбільш популярних засобів рекреації: усвідомлення значення спорту; вплив науково-технічної революції (сидячий спосіб життя, монотонна праця); збільшення кількості вільного часу; ріст добробуту; зміни у сфері освіти.

2. Інваліди Другої світової війни протягом реабілітації звикли до активної фізичної діяльності.

3. Збільшилося число інвалідів. Суспільство перестало дивитися на них як на відщепенців.

L. Guttman зазначав, що спорт має стати провідним чинником для створення (відтворення) контакту інваліда з навколишнім світом і, таким чином, сприяти його визнанню як рівноправного громадянина [25, с. 13]. У липні 1948 р. доктор Л. Гутман організував Стік-Мандевильскі ігри, в яких у змаганнях зі стрілянини з лука брало участь 16 паралізованих чоловіків і жінок, котрі були військовослужбовцями. У наступні роки кількість учасників збільшилася. Розширився й діапазон видів спорту.

Ідеї проведення подібних ігор для інвалідів перетнули межі Великої Британії й стали щорічним міжнародним спортивним фестивалем. Для керівництва іграми була створена ІСМГФ, що встановила тісні зв'язки з Міжнародним олімпійським комітетом (МОК). Під час проведення Олімпійських ігор у Мельбурні в 1956 р. МОК нагородив ІСМГФ спеціальним кубком за втілення олімпійських ідеалів гуманізму.

28 липня 1948 р., день відкриття Олімпійських ігор у Лондоні, показав усьому світу, що спорт не є прерогативою здорових людей, що інваліди з такими важкими травмами, як ушкодження хребта, паралізовані люди, також можуть, за своїм бажанням, стати спортсменами. У 1952 р. колишні голландські військовослужбовці приєдналися до руху й заснували Міжнародну спортивну федерацію людей із порушеннями опорно-рухового апарату. У 1956 р. Л. Гуттман розробив хартію спортсменів, сформував основи, на яких надалі розвивався спорт інвалідів. У 1960 р. під егідою Всесвітньої федерації військовослужбовців була створена Міжнародна робоча група, що вивчала проблеми спорту для інвалідів. У тому ж році в Римі були проведені перші міжнародні змагання інвалідів.

Як зазначає М. М. Башкирова, у 1960 р. ігри вперше проводилися не на території Великої Британії, а в Римі, відразу ж після закінчення там Олімпійських ігор [3, с. 16]. У них уже брало участь 350 паралізованих чоловіків і жінок із 24 країн.

У 1964 р. ці ігри вперше були названі параолімпійськими. Слово "параолімпійський" утворилося від злиття двох слів: "para", що означає

"разом", і "olympic" – олімпійський. Термін "параолімпіада" спочатку складався із двох слів: "параплегія" й "олімпіада". Потім, коли ігри стали проводитися регулярно і в них брали участь не тільки спортсмени-параплегіки, для назви було обрано латинське значення префікса "пари" (у перекладі – що приєднався). Термін став означати, що ігри для інвалідів приєднуються до Олімпійських і проводяться відразу після них.

У період 1964–1986 рр. створюються, як зазначає Ю. А. Бріскін, основні спортивні федерації інвалідів, у 1982 р. – Міжнародний координаційний комітет, а у 1989 р. – Паралімпійський комітет [9]. Спорт осіб з вадами інтелекту в межах Олімпійського руху представлено іграми спеціальних олімпіад (Міжнародна організація спеціальних олімпіад створена у 1968 р.). Під егідою Міжнародного паралімпійського комітету діють Міжнародна Сток-Мандевільська федерація спорту на візках, Міжнародна спортивна організація інвалідів, Міжнародна спортивна і рекреаційна асоціація осіб із церебральним паралічем та Міжнародна спортивна асоціація сліпих.

Ю. А. Бріскін вказує, що назва "параолімпійські" не завжди застосовувалася щодо зазначених змагань [9]. У 1960–1972 рр. змагання відбувалися як міжнародні Сток-Мандевільські ігри, у 1976 р. ігри відбулися у Торонто під назвою "Торонтолімпіада".

У 1980 р., під час ігор XXII Олімпіади у Москві, міжнародні змагання інвалідів проходили у Нідерландах і називалися "Олімпіада для інвалідів. Арнем". Ю. А. Бріскін зазначає, що це був єдиний випадок, коли у назві ігор однозначно використано слово "олімпіада", що не знайшло схвалення МОК [9]. У 1983–84 рр. поступово було обґрунтовано та офіційно запроваджено назву "Параолімпійські ігри" (Paralympic Games). Проте нині рахунок Параолімпійських ігор починають із 1960 р., тобто із IX Сток-Мандевільських ігор, що відбулися у Римі.

Адаптивний спорт у Міжнародному олімпійському русі представлений Параолімпійскими іграми, Дефлімпійськими іграми та іграми Спеціальної олімпіади (рис. 1).

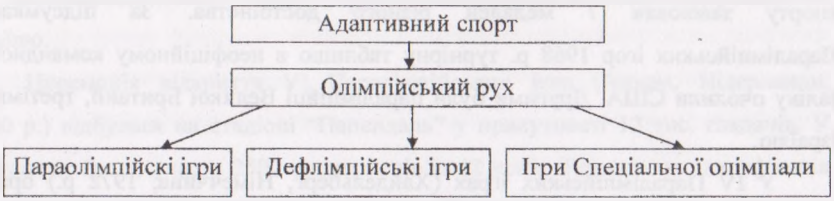

Рис. 1. *Представлення адаптивного спорту в Міжнародному олімпійському русі*

У 1964 р. була створена Міжнародна спортивна організація інвалідів, до якої приєдналися 16 країн. Під час змагань у Токіо в 1964 р. із 7 видів спорту вперше був офіційно піднятий прапор, зіграний гімн і була оприлюднена офіційна емблема ігор. Графічним символом Світового паралімпійського руху стали червона, синя й зелена півсфери, які символізують розум, тіло, незломлений дух.

У 1972 р. в Торонто в змаганнях взяло участь більше тисячі інвалідів із 44 країн. Учасниками були тільки спортсмени-інваліди на колясках, і лише з 1976 р. в змаганнях взяли участь нові групи, до спортсменів зі спинними травмами приєдналися спортсмени інших груп ушкоджень – інваліди по зору й люди, які перенесли ампутацію кінцівок.

З кожними наступними іграми зростала кількість учасників, розширювалася географія країн, збільшувалося число видів спорту.

У III Параолімпійських іграх (Тель-Авів, Ізраїль, 1968 р.) брали участь 750 атлетів із 29 країн. Порівняно зі змаганнями в Токіо програма Ігор істотно розширилася. У проведенні змагань з деяких видів спорту, наприклад, з баскетболу, плавання й легкої атлетики введені класифікаційні зміни. Героєм Ігор в Ізраїлі став Р. Марсон з Італії. Вигравши дві золоті медалі в легкій атлетиці в Токіо (1964 р.), спортсмен активно займався плаванням і фехтуванням. На Іграх у Тель-Авіві Р. Марсон у трьох видах спорту завоював 9 золотих медалей. Спортсменка Л. Дод з Австралії протягом одного дня встановила три світових рекорди в плаванні. Е. Оуен зі США в декількох видах

спорту завоював 7 медалей різного достоїнства. За підсумками Паралімпійських ігор 1968 р. турнірну таблицю в неофіційному командному заліку очолили США. Другими були паралімпійці Великої Британії, третіми – Ізраїлю.

У IV Паралімпійських іграх (Хайдельберг, Німеччина, 1972 р.) брали участь 1000 спортсменів із 44 країн. Найчисленніші делегації були представлені Німеччиною, Великобританією та Францією. У програму змагань введені нові види спорту й дисципліни для спортсменів різних груп недієздатності: голбол, біг на 100 м для спортсменів із порушенням зору. Під час Ігор установлено кілька світових рекордів, зокрема, у плаванні, де вперше використовувалися спеціальні технічні засоби. Найбільшу кількість медалей завоювали американські й німецькі спортсмени. З більшим відривом від лідерів третє неофіційне загальнокомандне місце зайняли спортсмени Південно-Африканської Республіки (ПАР).

Після проведення Паралімпійських ігор 1972 р., за пропозицією технічного комітету, фахівці працювали над удосконалюванням правил змагань. Під час Паралімпійських ігор у Хайдельберзі була реалізована різнобічна культурна програма, наприклад, знайшла практичне застосування ідея "Наметове пиво" для всіх учасників, а встановлений великий курінь у реабілітаційному центрі став місцем вечірніх розваг.

У V Паралімпійських іграх (Торонто, Канада, 1976 р.) брали участь 1600 спортсменів (з них 253 жінки) із 42 країн. На знак протесту проти участі в них спортсменів ПАР на Ігри не приїхали представники деяких країн. Уперше в паралімпійських змаганнях брали участь 261 спортсмен з ампутованими кінцівками й 167 атлетів із порушенням зору. На Паралімпійських іграх у Торонто вперше здійснена телетрансляція змагань спортсменів-інвалідів більш ніж для 600-тисячної аудиторії кожної області Онтаріо.

Істотно розширилася програма змагань – їзда на колясках на 200, 400, 800 і 1500 метрів. За кількістю медалей у неофіційному загальнокомандному заліку спортсмени США з більшим відривом від інших країн завоювали перше

загальнокомандне місце. Друге й третє місця зайняли команди Нідерландів та Ізраїлю.

Церемонія відкриття VI Паралімпійських ігор (Анхем, Нідерланди, 1980 р.) відбулася на стадіоні "Папендаль" у присутності 12 тис. глядачів. У змаганнях брали участь 2500 спортсменів із 42 країн. Розширена класифікація спортсменів-інвалідів дозволила розіграти більше 3 тис. медалей. Уперше в програму Паралімпійських ігор був включений сидячий волейбол, а також змагання для чотирьох груп інвалідності спортсменів. Голбол для спортсменів із порушенням зору став паралімпійським видом спорту. На Іграх сформований Міжнародний координаційний комітет. Перше, друге й третє місця в неофіційному загальнокомандному заліку зайняли, відповідно, команди США, Німеччини й Канади.

У 1982 р. з'явився орган, що сприяв розширенню Паралімпійських ігор, – Міжнародний координаційний комітет Всесвітньої організації спорту інвалідів. Через 10 років, у 1992 році, його правонаступником став Міжнародний паралімпійський комітет (МПК).

Паралімпійські ігри 1984 р. проходили в Америці та Європі: 1780 спортсменів із 41 країни брали участь у змаганнях у Нью-Йорку й 2300 представників із 45 країн – у Стік-Мандевілі. На Іграх було розіграно 900 медалей. Фінансування здійснювалося з державних і приватних джерел. Вагома частина дотацій представлена через інформаційне агентство урядом США.

Основними представниками засобів масової інформації були компанії Бі-Бі-Сі, голландське, німецьке й шведське телебачення. За проведенням змагань із 13 видів спорту в Нью-Йорку спостерігали більше 80 тис. глядачів.

Представники кожної групи інвалідності показали на Іграх значні результати. У підсумку команда США завоювала 276 медалей, зайняла в неофіційному загальнокомандному заліку перше місце, а спортсмени Великобританії з 240-ма медалями – друге місце. У Стік-Мандевілі змагання проводилися з 10 видів спорту. Було встановлено велику кількість світових і

паралімпійських рекордів, особливо в легкій атлетиці. Паралімпійські ігри в Стік-Мандевілі, незважаючи на короткий термін (4 місяці) їхньої підготовки, мали значний успіх. Організатори змагань погодилися з необхідністю участі в Паралімпійських іграх спортсменів усіх чотирьох груп інвалідності.

У 1985 р. організатори змагань, як зазначає В. І. Мудрик, змушені були з назви ігор вилучити літеру "о" і вжити штучний термін – "паралімпійський" [18]. МОК утримався від терміна "Олімпійські ігри для інвалідів" і замінив його на термін "Паралімпійські ігри" ("Paralympic Games"). У 1989 р. цей термін увійшов до назви Міжнародного паралімпійського комітету ("International Paralympic Committee").

На VIII Паралімпійські ігри (Сеул, Південна Корея, 1988 р.) прибула рекордна кількість спортсменів – 3053 представника із 61 країни. Спортсменів, тренерів і технічний персонал розмістили в спеціально обладнаному селі, що включало 10 житлових будинків із 1316 квартирами. Президент Міжнародного координаційного комітету Джеймс Броман запропонував на Іграх новий паралімпійський прапор. Програма включала 16 видів спорту. Як демонстраційний вид спорту представлений теніс на колясках. У Сеулі окремі спортсмени виграли по кілька медалей у різних видах спорту. Перше місце в неофіційному загальнокомандному заліку зайняла команда США (268 медалей), друге – Німеччина (189 медалей), третє – Великобританія (179 медалей).

Церемонія відкриття IX Паралімпійських ігор (Барселона, Іспанія, 1992 р.) проходила 3 вересня на олімпійському стадіоні. На ній були присутні 65 тис. глядачів, 90 делегацій брали участь в урочистому параді. В олімпійському селі розмістилося близько 3 тис. спортсменів і тисячі тренерів, офіційних осіб і менеджерів. Для спортсменів були організовані всі необхідні види медичного обслуговування. Протягом 12 днів вони змагалися в 15 видах спорту.

Під час Ігор близько 1,5 млн глядачів відвідали різні змагання. В Іграх брали участь 3020 спортсменів, приблизно 50 % від загальної кількості спортсменів змагалися в плаванні й легкій атлетиці. Було встановлено

279 світових рекордів і розіграна 431 золота медаль. Після Паралімпійських ігор у Барселоні для спортсменів з недоліками розумового розвитку були проведені змагання в Мадриді.

На X Паралімпійські ігри (Атланта, США, 1996 р.) прибуло 3195 спортсменів (2415 чоловіків і 780 жінок) і 1717 представників делегацій із 103 країн. З 16 по 25 серпня змагання проводилися з 20 видів спорту, з яких 3 – у якості демонстраційних. Уперше 56 спортсменів із порушенням розумових здатностей брали участь у змаганнях із легкої атлетики й плавання. Ігри пройшли на високому організаційному рівні. Змагання відвідали близько 400 000 глядачів. На відкритті й закритті Ігор були присутні приблизно по 60 тис. глядачів. Змагання висвітлювали в засобах масової інформації 2088 акредитованих журналістів, із них: 721 – у газетах і журналах, 806 – на радіо й телебаченні, 114 – у фотоматеріалах.

На третьому Паралімпійському конгресі, який проводився за чотири дні до початку Ігор, розглядалися політичні й економічні проблеми. Обговорювалися питання, пов'язані із цивільними правами спортсменів-інвалідів у суспільстві, та інші проблеми інвалідного спортивного руху. В Атланті була представлена широка культурна програма, що наочно показала тісний зв'язок між паралімпійським спортом і мистецтвом: демонструвалися роботи інвалідів.

У 2000 р. в австралійському Сіднеї, як зазначає О. Римар, брала участь найбільша кількість паралімпійців за всю історію проведення цих змагань – 4000 спортсменів із 125 країн, що на 21 % більше, ніж в Атланті [22, с. 89]. Новими паралімпійськими видами спорту стали регбі на візках і вітрильний спорт. Усього в програмі було 18 видів спорту, 14 із них входять до олімпійської програми. Світовою спільнотою, як вказує В. Сушкевич (2001), належним чином було відзначено досягнення паралімпійців України, які, незважаючи на соціально-економічні труднощі, завоювали 37 медалей – на 23 більше, ніж в Атланті [23, с. 39].

Основними періодами розвитку Паралімпійських ігор, як зазначає Ю. А. Бріскін, є Стік-Мандевільський період – 1952–1959 рр. (I–VIII Стік-Мандевільські ігри); Перший паралімпійський період – 1960–1972 рр.

(I–IV Паралімпійські ігри); Другий паралімпійський період – 1976–1988 рр. (V–VIII Паралімпійські ігри); Третій паралімпійський період – з 1992 р. (з IX Паралімпійських ігор) [9].

Сучасний етап розвитку Паралімпійських ігор, як вважають Є. Приступа, Т. Приступа, Є. Болях, характеризується істотною стабілізацією програми Паралімпійських ігор і впровадженням функціональної класифікації, що дозволяє брати участь у тих же видах змагань представникам різних медичних груп [21].

Таблиця 1

Хронологія проведення, кількість спортсменів та країн-учасниць Паралімпійських ігор (за О. Римар, 2001)

Рік	Місто-організатор	Країна-організатор	Кількість спортсменів	Кількість країн-учасниць
1960	Рим	Італія	360	24
1964	Токіо	Японія	390	22
1968	Тель-Авів	Ізраїль	1100	29
1972	Хайдельберг	Німеччина	1400	44
1976	Торонто	Канада	2700	42
1980	Арнхем	Голландія	2500	42
1984	Нью-Йорк Стік-Мандевіль	США Англія	2500	42
1988	Сеул	Корея	3030	61
1992	Барселона	Іспанія	3200	84
1996	Атланта	США	3218	102
2000	Сідней	Австралія	4000	125

У таблиці 1 представлено статистичну інформацію про кількість країн-учасниць, кількість спортсменів-учасників та місця проведення Паралімпійських ігор. О. Римар зазначає, що з кожним роком кількісні показники проведення Паралімпіад збільшуються, тобто є усі підстави

стверджувати, що Паралімпійські ігри набувають неабиякої міжнародної популярності та зацікавленості з боку світової громадськості [22, с. 88].

У Законі України "Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні" (2000) зазначається, що "паралімпійський рух в Україні – громадський рух, який базується на добровільному об'єднанні громадян (головним чином інвалідів) та організацій з метою сприяння соціальній реабілітації інвалідів і поліпшення їх фізичного стану, що координується Національним комітетом спорту інвалідів України.

Збірна команда спортсменів-інвалідів України дебютувала на X літніх Паралімпійських іграх в Атланті. Уже тоді вона звернула на себе особливу увагу. Наші спортсмени завоювали високі нагороди в легкій атлетиці й плаванні. Деякі члени збірної команди спортсменів-інвалідів України впритул наблизилися до основних суперників у інших видах спорту, і протягом останнього паралімпійського циклу українські спортсмени-інваліди постійно піднімали свій рейтинг на чемпіонатах світу та Європи.

У Паралімпійських іграх 2000 р. брали участь 3843 спортсмена із 127 країн, 2000 офіційних осіб, 1300 представників масової інформації, 1000 технічних працівників, 2500 гостей з Міжнародного й Національного комітетів і 10 тис. волонтерів. Найбільш представницькими з числа спортсменів-учасників були команди Австралії (303), США (288), Німеччини (262), Іспанії (224), Великобританії (219), Канади (172), Франції (158), Японії (157), Польщі (114) та Голландії (105). Росію представляли 90 спортсменів. З видів спорту найбільш представленими за кількістю атлетів, що заявилися для участі в змаганнях, виявилися: легка атлетика – 1043 спортсмена, плавання – 570, пауерліфтинг – 278, настільний теніс – 270, баскетбол у кріслах-колясках – 240, велоспорт-шосе – 177, велоспорт-трек – 152, волейбол сидячи – 140, стрілянина кульова – 139, голбол – 116.

Російські спортсмени взяли участь у 10-ти видах спорту: легка атлетика (22 спортсмени), плавання (20), баскетбол для спортсменів із порушенням інтелекту (12), пауерліфтинг (11), футбол (11), дзюдо (6), стрільба кульова (5),

кінний спорт (1), теніс (1), настільний теніс (1). Вони зайняли загальнокомандне 14-те місце з 125 країн-учасниць.

XII Паралімпійські ігри проходили в Афінах (Греція) з 17 по 28 вересня 2004 року. 3800 атлетів із 136 країн протягом 11 днів боролися за медалі Паралімпіади. Збірна Росії завоювала на Паралімпійських іграх в Афінах 16 золотих, 8 срібних і 17 бронзових медалей, зайнявши 11-те місце в загальнокомандному заліку. Підсумкову перемогу одержали китайські атлети з обмеженими можливостями, в активі яких у цілому 141 медаль (63 з яких вищого достоїнства). На другому місці – збірна Великої Британії, а на третьому – Канади.

Перші зимові Паралімпійські ігри відбулися у 1976 р. в Орнсколддсвіке (Швеція). Змагання для спортсменів з ампутованими кінцівками й порушенням зору були організовані на треку й у полі. Уперше демонструвалися змагання в перегонах на санях. Успішне проведення перших зимових Ігор дозволило організувати другі паралімпійські змагання в 1980 р. у Гейло (Норвегія). Швидкісний спуск на санях проводився як показові виступи. У паралімпійських стартах взяли участь спортсмени всіх груп інвалідності. III зимові Паралімпійські гри були проведені в Інсбруку (Австрія) в 1984 році. Вперше 30 чоловіків на трьох лижах взяли участь у гігантському слаломі. У 1988 р. IV зимові Паралімпійські ігри знову проводилися в Інсбруку (Австрія). У змаганнях брали участь 397 спортсменів з 22 країн. Уперше на Ігри прибутку спортсмени з колишнього СРСР. У програму Ігор були уведені змагання на сидячих лижах.

У 1992 зимові Паралімпійські ігри були проведені в Tignes, Albertville (Франція). Змагання проводилися тільки з гірських лиж, лижних перегонів і біатлону. Спортсмени колишнього СРСР виступали під об'єднаним прапором. Уперше в Паралімпіаді взяли участь спортсмени з порушення опорно-рухового апарату. Збірна команда посіла третє місце на іграх у загальнокомандному заліку. Найуспішніше виступали лижники, які завоювали 10 золотих, 8 срібних і 3 бронзових медалей.

VI зимові Паралімпійські ігри проводилися в 1994 р. у Ліллехаммері (Норвегія). Приблизно 1000 атлетів жили в селі, де були спеціальні технічні засоби для інвалідів. На Іграх уперше були продемонстровані змагання із сидячого хокею. Паралімпійська версія хокею виявилася популярною. Змагання з лижних перегонів і біатлону проходили на місцевому лижному стадіоні.

Росіяни успішно виступили на Іграх. О. Мошкін завоював золото й бронзу в гірськолижних дисциплінах. На рахунку наших лижників 10 золотих, 12 срібних і 8 бронзових медалей у перегонах (3-й загальнокомандний залік), одне золото й два срібла в біатлоні, бронза в чоловічій естафеті.

VII зимові Паралімпійські ігри вперше проводилися на азіатському континенті – у Нагано (Японія). В Іграх взяли участь 1146 чол. (571 спортсмен і 575 офіційних осіб) із 32 країн. Протягом 10 днів розігрувалися медалі в 5-ти видах спорту: гірськолижних, ковзанярському, лижних перегонах, біатлоні й хокею. Атлети з 22 країн піднімалися на п'єдестал на цих Іграх. Спортсмени Норвегії повторили успіх попередніх Ігор і в неофіційному заліку зайняли перше загальнокомандне місце (18 золотих медалей), друге завоювала Німеччина (14 золотих медалей), третє – США (13 золотих медалей). Російська команда була п'ятою, завоювавши 12 золотих, 10 срібних і 9 бронзових медалей.

Паралімпійці України теж отримали визнання. Цей зимовий знаменний паралімпійський дебют підтвердив, що спорту інвалідів у нашій країні приділяється велика увага.

VIII зимові Паралімпійські ігри, Солт-Лейк-Сіті (США, штат Юта), 7–16 березня 2002 року. В Іграх брали участь 36 команд – 416 спортсменів. Уперше приїхали атлети з Китаю, Андорри, Чилі, Греції й Угорщини. Збірна США була найчисельнішою – 57 чоловік. На другому місці за чисельністю збірна Японії – 37 атлетів. У командах Німеччини, Канади й Норвегії налічувалося по 27 спортсменів. Росію представляли 26 атлетів. Спортсмени з 22 країн завоювали медалі різного достоїнства. У неофіційному командному заліку збірна Росії зайняла 5-те місце, завоювавши в цілому 21 медаль –

7 золотих, 9 срібних і 5 бронзових. Наші лижники завоювала 7 золотих медалей, 8 срібних і 3 бронзові медалі, поступившись тільки норвежцям.

IX Паралімпійські Ігри, Турін (Італія), 10–19.03.06. В них узяло участь 486 спортсменів із 39 країн. Вони розіграли 58 комплектів медалей у п'яти дисциплінах – гірських лижах, біатлоні, лижних перегонах, хокеї й керлінгу. Збірна Росії впевнено виграла медальний залік Паралімпіади. На рахунку російських спортсменів 13 золотих, 13 срібних і 7 бронзових нагород.

Україна є єдиною країною в світі, у якій створена державна система керування спортом інвалідів і офіційно затверджено Програму його розвитку: створений Національний центр паралімпійської та дефлімпійської підготовки й реабілітації інвалідів у м. Євпаторія; призначені державні стипендії призерам Олімпійських і Паралімпийських ігор, чемпіонам і призерам Дефлімпійських ігор, чим закладена основа матеріального забезпечення спортсменів-інвалідів. Як зазначають С. Матвєєв, І. Когут, Л. Шульга, все це свідчить про наявність реальної державної політики розвитку адаптивного спорту в країні [16, с. 12].

У Міжнародному паралімпійському русі Україну представляє Національний комітет спорту інвалідів України, який виконує функції Національного паралімпійського комітету. За оцінками Міжнародного паралімпійського комітету, Міжнародної спортивної федерації інвалідів, в Україні спорт інвалідів розвивається досить високими темпами. Значний вклад в розвиток Паралімпійського руху вносить В. Сушкевич, президент Національного комітету спорту інвалідів України.

Формування спортивного руху спортсменів-інвалідів в Україні бере початок із 1989 року. Саме в цей час почали створюватися фізкультурно-спортивні й оздоровчі клуби інвалідів. Надалі ці суспільні об'єднання стали основою для створення національних федерацій спорту інвалідів з різними видами ушкоджень. Громадськість інвалідів активно боролася за визнання державою соціальної значимості фізкультурно-спортивного руху й необхідності відповідної державної підтримки. Завдяки зусиллям громадських організацій інвалідів відбувся стрімкий зліт масового спорту інвалідів, коли в Україні була

заснована діяльність унікальної (і поки що єдиної у світі) Державної системи фізичної культури й спорту інвалідів "Інваспорт".

У 1993 р. за рішенням Уряду України були створені Український центр фізичної культури й спорту інвалідів "Інваспорт" і його 27 регіональних відділень, які разом забезпечують упровадження в життя державної політики з питань фізичної культури й спорту інвалідів в Україні.

Сьогодні діють 72 підрозділи регіональних центрів "Інваспорту" в містах і районах України, відкрито 26 дитячих і юнацьких спортивних шкіл для інвалідів. Національний комітет спорту інвалідів Україна є носієм паралімпійського руху в Україні й вищим органом, який координує діяльність суспільного спортивного руху інвалідів, поєднує чотири національні федерації спорту інвалідів із вадою зору, слуху, опорно-рухового апарату й інтелекту. У країні діє біля ста фізкультурно-спортивних клубів інвалідів. Розгалужена система фізичної культури й спорту інвалідів дозволяє здійснити широке охоплення людей з фізичними недоліками, які прагнуть займатися спортом. Більше 20 тис. інвалідів, 8500 з яких – діти шкільного віку, відвідують фізкультурно-реабілітаційні групи й спортивні секції з 25 видів спорту. Щорічно в Україні проводяться більше 200 чемпіонатів, першостей і кубків із 17 видів спорту серед інвалідів з вадою зору, слуху, опорно-рухового апарату й інтелекту.

Об'єднання діяльності Національного комітету спорту інвалідів України й державної системи "Інваспорт" є могутнім чинником розвитку фізичної культури й спорту інвалідів в Україні.

На думку Ю. А. Бріскіна (2005), в контексті спортивної діяльності слід утриматися від використання термінів "неповносправні спортсмени", "неповноспроможні спортсмени" тощо, а використовувати структурно-детерміновані терміни: "паралімпійці", "дефлімпійці", "спецолімпійці". Узагальненим поняттям може стати словосполучення "інваспорт", зважаючи на наявну законодавчу базу України та діяльність унікальної високоефективної системи центрів "Інваспорту" [8, с. 3].

Провідні спортсмени-інваліди України досягли значних успіхів у престижних міжнародних змаганнях, гідно представляючи нашу незалежну державу в різних частинах планети. Так, тільки в 1999 р. спортсмени-інваліди України завоювали 33 золотих, 29 срібних і 31 бронзову медалей на чемпіонатах світу і Європи. Високе звання "Заслужений майстер спорту України" присвоєно 27 спортсменам-інвалідам, 81 спортсмен-інвалід одержав звання "Майстер спорту України міжнародного класу", 130 – звання "Майстер спорту України". За високі спортивні досягнення 18 спортсменів-інвалідів визнані гідними урядових нагород. На підставі високих світових спортивних досягнень і підсумків рейтингових змагань 1997–2000 рр. 67 спортсменів-інвалідів України завоювали високе право представляти Україну на XI літніх Паралімпійських іграх у Сіднеї.

На XII літніх Паралімпійських іграх у Греції (вересень 2004 р.) спортсмени-інваліди завоювали 55 нагород, (з яких 24 золотих, 12 срібних і 19 бронзових) та посіли 6-те місце у світі та 2-ге – у Європі.

Паралімпійський рух сьогодні, як зазначає О. Римар, є "одним із помітних явищ не тільки у міжнародному спортивному співтоваристві, але й важливий чинник гуманізації суспільства, адаптації до повноцінного життя великої кількості неповноцінних осіб та інвалідів, важливий засіб використання спорту в реабілітаційних цілях тощо" [22, с. 87].

Дефлімпійські ігри (Deaflympic Games) виникли у 1924 році. Спочатку їм дали назву Всесвітні ігри глухих. У 1969 р. вони отримали назву Всесвітніх тихих ігор, у 1978 р. повернули попередню назву, а у 2001 р. за ініціативою Міжнародного комітету спорту глухих Ігри отримали назву "Дефлімпійські ігри" [Dr]. В назві цих ігор після першої частини "деф" ("deaf" з англійської означає "глухий") відсутня літера "о". В. І. Мудрик зазначає, що організатори дефлімпійського руху так само, як у свій час організатори паралімпійського руху, відмовилися від уживання назви "олімпійський", який є власністю МОК [18]. Хронологія літніх та зимових Дефлімпійських ігор подана у

100
IPC
SAMSUNG

IPC

УКРАЇНА

таблицях 2–3 відповідно. Як зазначає Ю. А. Бріскін, яскраво виражена тенденція збільшення кількості країн-учасниць Дефлімпійських ігор [9].

На XX літніх Дефлімпійських іграх національна дефлімпійська команда України виборола перше місце у загальному заліку, завоювавши 51 медаль, із яких 20 – золотих, 17 – срібних та 14 – бронзових.

Таблиця 2

Хронологія проведення літніх Дефлімпійських ігор

(за Ю. А. Бріскіним, 2006)

Ігри	Рік	Місто	Країни	Ігри	Рік	Місто	Країни
I	1924	Париж	9	XI	1969	Белград	33
II	1928	Амстердам	10	XII	1973	Мальме	32
III	1931	Нюрнберг	14	XIII	1977	Бухарест	37
IV	1935	Лондон	12	XIV	1981	Кельн	32
V	1939	Стокгольм	13	XV	1985	Лос-Анжелес	29
VI	1949	Копенгаген	14	XVI	1989	Крайстчерч	32
VII	1953	Брюссель	16	XVII	1993	Софія	51
VIII	1957	Мілан	25	XVIII	1997	Копенгаген	57
XI	1961	Гельсінкі	24	XIX	2001	Рим	70
X	1965	Вашингтон	27	XX	2005	Мельбурн	85

Таблиця 3

Хронологія проведення зимових Дефлімпійських ігор

(за Ю. А. Бріскіним, 2006)

Ігри	Рік	Місто	Країни	Ігри	Рік	Місто	Країни
I	1949	Зеефельд	5	IX	1979	Мерібель	14
II	1953	Осло	6	X	1983	Ма де Кам-подожліо	16
III	1955	Обераммергау	7	XI	1987	Осло	15
IV	1959	Монтана	8	XII	1991	Банфф	18
V	1963	Аре	8	XIII	1995	Іллас	20
VI	1967	Берчтесгаден	12	XIV	1999	Давос	18
VII	1971	Адельбаден	13	XV	2003	Саундсвіль	25
VIII	1975	Лейк-Плесід	15				

На XV зимових Дефлімпійських іграх у Швеції в березні 2003 р. українські спортсмени-інваліди вперше за всю історію їх проведення завоювали срібну медаль у лижній естафеті 4 х 10 кілометрів.

Інша важлива частина спортивного руху інвалідів – це Спеціальні олімпійські ігри для осіб із порушенням інтелекту. Дослідження показали, що люди з порушенням інтелекту, в цілому, повільніше й важче здобувають спортивні навички, ніж здорові, але можуть досягти значних результатів у області фізичної активності.

Різні місцеві змагання для осіб із порушенням інтелекту проводилися в США протягом декількох років, коли в 1968 р. організація "Фонд Кеннеді" виступила з ініціативою створення національних програм, метою яких було б забезпечення людям із порушенням інтелекту умов для занять фізичною активністю й спортом. Кожні два роки, за чергою, стали проводитися літні й зимові міжнародні ігри для осіб з порушенням інтелекту, а для спортивної роботи із цією категорією населення створена міжнародна організація "Спешл Олімпікс Інтернешнл", яка була офіційно визнана й затверджена МОКом як спортивна організація відповідно до угоди, підписаної 15 лютого 1988 року. Хронологія літніх та зимових ігор Спеціальних олімпіад подана у таблицях 4–5 відповідно.

Таблиця 4

Хронологія проведення літніх ігор Спеціальних олімпіад (за Ю. А. Бріскіним, 2006).

Ігри	Рік	Місто	Країни	Ігри	Рік	Місто	Країни
I	1968	Чикаго	2	VII	1987	Саус-Бенд	70
II	1970	Чикаго	4	VIII	1991	Міннеаполіс – Сан-Пауло	107
III	1972	Лос-Анжелес	4	IX	1995	Нью-Гейвен	145
IV	1975	Маунт Плезант	10	X	1999	Раллі	150
V	1979	Брокпорт	21	XI	2003	Дублін	160
VI	1983	Батон-Роудж	51				

Завдання і перспективи ігор Спеціальної олімпіади розглядали такі вітчизняні науковці, як Ю. А. Бріскін, В. І. Мудрик, російські – В. Я. Антонов, Т. І. Борзунова, Т. О. Варюхіна, Л. А. Іногенова, С. А. Закірова, К. Крюковський, Т. І. Ольхова.

Таблиця 5

Хронологія проведення зимових ігор Спеціальних олімпіад (за Ю. А. Бріскіним, 2006)

Ігри	Рік	Місто	Країни	Ігри	Рік	Місто	Країни
I	1977	Стім Боунт Спрінгз	2	V	1993	Зальцбург – Шладминг	53
II	1981	Виллидж оф Смоглерз Нотч Стоу	2	VI	1997	Торонто – Коллінгвуд	82
III	1985	Парк Сіті	14	VII	2001	Анкорідж	85
IV	1989	Рено-Лейк-Тахо	18	VIII	2005	Нагано	80

В історії створення та розвитку програм Спеціальних олімпіад в Україні, як вважає Ю. А. Бріскін, можна виділити такі періоди, як період відсутності Національних федерацій та програм Спеціальних олімпіад, приналежності до програм СРСР та Євразії (1989–1993 рр.), період розвитку програм Спеціальних олімпіад під егідою Української спортивної федерації інвалідів із розумовими та фізичними вадами, до одержання Сертифікату акредитації Міжнародної організації Спеціальних олімпіад (1994–1999 рр.) і період після одержання Сертифікату акредитації та створення у 2001 р. Всеукраїнської громадської організації інвалідів "Спеціальна олімпіада України" (з 1999 р.) [9].

Ю. А. Бріскін зазначає, що Паралімпійський рух, вершиною якого є Паралімпійські ігри, охоплює спортсменів-інвалідів із пошкодженнями опорно-рухового апарату та вадами зору (в період 1992–2000 рр. – спортсменів з вадами інтелекту); Дефлімпійський рух, вершиною якого є Дефлімпійські ігри –

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

для студентів вищих навчальних закладів

1. Чи вважають спортивний рух інвалідів, або адаптивний спорт, складовою частиною сучасного Олімпійського руху, що поєднує організації, спортсменів та інших осіб, у тому числі людей з особливими можливостями й потребами?

а) вважають;

б) не вважають;

в) інша відповідь.

2. Скільки інтернаціональних спортивних організацій для інвалідів і осіб з відхиленням у стані здоров'я існує у світі на теперішній час?

а) більше 100 організацій;

б) більше 80 організацій;

в) 10 організацій.

3. Скільки олімпійських організацій для інвалідів і осіб з відхиленням у стані здоров'я існує у світі на теперішній час?

а) 20;

в) 50;

в) 30.

4. В якій країні змагання для інвалідів проводилися з метою медичної реабілітації?

а) Давній Греції;

б) Давньому Римі;

в) Стародавньому Китаї;

5. З якої країни, на думку В. С. Дмитрієва, бере свій початок фізичне виховання осіб із функціональною недостатністю?

а) Швеції й Німеччини;

б) України;

в) Росії.

6. Чи існував спорт інвалідів до Першої світової війни?

а) існував;

б) не існував, спортивні змагання проводилися лише серед глухих;

в) інша відповідь.

7. В який період підвищилася увага до фізичного стану людей і оздоровчих заходів?

а) після двох світових воєн;

б) після Першої світової війни;

в) у довоєнний період.

8. В якому році вийшла книга Дж. Т. Стаффорда "Спорт для інвалідів", яка поклала початок новаторському підходу до спорту й оздоровчій фізичній культурі як засобам реабілітації осіб із фізичними недоліками.

а) у 1910 році;

б) у 1956 році;

в) у 1939 році.

9. Для осіб з якими відхиленнями у 1942 р. була створена спортивна організація?

а) для осіб з відхиленнями слуху;

б) для осіб з відхиленнями зору;

в) для осіб з ДЦП.

10. Хто у липні 1948 р. організував Стік-Мандевільські ігри?

а) доктор Л. Гутман;

б) Шарль Лонде;

в) П. Х. Лінг.

11. Яку групу було створено у 1960 р. під егідою Всесвітньої федерації військовослужбовців, що вивчала проблеми спорту для інвалідів?

а) Всесвітню групу;

б) групу військовослужбовців;

в) Міжнародну робочу групу.

12. В якому році в Римі були проведені перші Міжнародні змагання інвалідів?

а) у 1960 році;

б) у 1900 році;

в) у 1990 році.

13. Як вперше назвали Олімпійські ігри для інвалідів у 1964 році?

а) Олімпійські ігри для інвалідів;

б) Ігри для інвалідів;

в) "Параолімпійські".

14. В якому році створена Міжнародна організація Спеціальних олімпіад

а) у 1968 році;

б) у 1978 році;

в) у 1987 році.

15. Адаптивний спорт у Міжнародному олімпійському русі представлений:

а) Паралімпійскими іграми;

б) Дефлімпійськими іграми та Іграми Спеціальної олімпіади;

в) Паралімпійскими іграми, Дефлімпійськими іграми та Іграми Спеціальної олімпіади.

16. У якому році була створена Міжнародна спортивна організація інвалідів, до якої приєдналися 16 країн?

а) у 1964 році;

б) у 1980 році;

в) у 2000 році.

17. Де під час змагань в 1964 р. із 7 видів спорту вперше був офіційно піднятий прапор, зіграний гімн і була оприлюднена офіційна емблема Ігор?

а) у Токіо;

б) у Лондоні;

в) у Пекіні.

18. Скільки країн брали участь у III Паралімпійських іграх (Тель-Авів, Ізраїль, 1968 р.)?

а) 28;

б) 29;

в) 30.

19. Скільки країн брали участь в IV Паралімпійських іграх (Хайдельберг, Німеччина, 1972 р.) ?

а) 30 країн;

б) 44 країни;

в) 55 країн.

20. В якому місті на Паралімпійських іграх вперше здійснена телетрансляція змагань спортсменів-інвалідів більш ніж для 600-тисячної аудиторії кожної області Онтаріо.

а) у Торонто;

б) у Сіднеї;

в) у Чехії.

21. На якому стадіоні відбулася церемонія відкриття VI Паралімпійських ігор у присутності 12 тис. глядачів (Анхем, Нідерланди, 1980 р.)

а) "Папендаль";

б) "Коломб";

в) "Циркус-Максимус".

22. Скільки країн приймало участь у VIII Паралімпійських іграх (Сеул, Південна Корея, 1988 р.) ?

а) 10 країн;

б) 61 країна;

в) 20 країн.

23. Про які Ігри йдеться? "Прибуло 3195 спортсменів (2415 чоловіків та 780 жінок) і 1717 представників делегацій із 103 країн". З 16 по 25 серпня змагання проводилися з 20 видів спорту, з яких 3 – у якості демонстраційних.

Уперше 56 спортсменів із порушенням розумових здібностей брали участь у змаганнях із легкої атлетики й плавання.

а) про X ігри;

б) про II ігри;

в) про III ігри.

24. Скільки основних періодів розвитку Паралімпійських ігор виділяють?

а) 4 періоди;

б) 3 періоди;

в) 5 періодів.

25. З кожним роком кількість країн-учасниць, кількість спортсменів-учасників та місця проведення Паралімпійських ігор проведення Паралімпіад:

а) залишаються незмінними;

б) зменшуються;

в) збільшуються.

26. У Законі України "Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні" (2000) зазначається, що паралімпійський рух в Україні, це:

а) "громадський рух, який базується на примусовому об'єднанні громадян, з метою сприяння соціальній реабілітації інвалідів і поліпшення їх фізичного стану";

б) "спілка пенсіонерів України";

в) "громадський рух, який базується на добровільному об'єднанні громадян (головним чином інвалідів) та організацій з метою сприяння соціальній реабілітації інвалідів і поліпшення їх фізичного стану, що координується Національним комітетом спорту інвалідів України".

27. В яких іграх дебютувала збірна команда спортсменів-інвалідів України, яка звернула на себе особливу увагу, спортсмени завоювали високі нагороди в легкій атлетиці й плаванні?

а) XI Паралімпійські ігри;

б) X Паралімпійські ігри;

в) І Паралімпійські ігри.

28. В якій країні відбулися перші зимові Паралімпійські ігри у 1976 році. Змагання для спортсменів з ампутованими кінцівками й порушенням зору були організовані на треку й у полі. Уперше демонструвалися змагання в перегонах на санях?

а) у Голландії;

б) у Канаді;

в) у Швеції.

29. Які зимові Паралімпійські ігри вперше проводилися на азіатському континенті – у Нагано (Японія). В Іграх взяли участь 1146 чол. (571 спортсмен і 575 офіційних осіб) із 32 країн. Протягом 10 днів розігрувалися медалі в 5 видах спорту: гірськолижних, ковзанярському, лижних перегонах, біатлоні й хокею.

а) VII;

б) X;

в) XII.

30. Назвіть єдину країну в світі, у якій створена державна система керування спортом інвалідів і офіційно затверджено Програму його розвитку: створений Національний центр паралімпийської і дефлімпійської підготовки й реабілітації інвалідів; призначені державні стипендії призерам Олімпійських і Паралімпийських ігор, чемпіонам і призерам Дефлімпийських ігор, чим закладена основа матеріального забезпечення спортсменів-інвалідів.

а) Італія;

б) Україна;

в) США.

31. У якому році за рішенням Уряду України, були створені Український центр фізичної культури й спорту інвалідів "Інваспорт" і його 27 регіональних відділень, які разом забезпечують впровадження в життя державної політики з питань фізичної культури й спорту інвалідів в Україні?

а) у 2000 році;

б) у 2005 році;

в) у 1993 році.

32. Ігри, що виникли у 1924 р. і спочатку мали назву "Всесвітні ігри глухих", а у 1969 р. вони отримали назву Всесвітніх тихих ігор, це:

а) Спеціальні ігри;

б) Олімпійські ігри;

в) Дефлімпійські ігри.

33. Важлива частина спортивного руху інвалідів – ігри для осіб із порушенням інтелекту.

а) Олімпійські ігри;

б) Спеціальні Олімпійські ігри;

в) Дефлімпійські ігри.

34. Скільки періодів можна виділити в історії створення та розвитку програм Спеціальних олімпіад в Україні?

а) 3 періоди;

б) 2 періоди;

в) 4 періоди.

35. Послідовність проведення ігор олімпійського циклу:

а) літні Паралімпійські ігри; зимові Паралімпійські ігри; літні Дефлімпійські ігри; зимові Дефлімпійські ігри; літні Всесвітні ігри Спеціальних олімпіад; зимові Всесвітні ігри Спеціальних олімпіад;

б) літні Паралімпійські ігри; літні Дефлімпійські ігри, зимові Всесвітні ігри Спеціальних олімпіад; зимові Паралімпійські ігри; зимові Дефлімпійські ігри, літні Всесвітні ігри Спеціальних олімпіад;

в) літні Паралімпійські ігри; літні Дефлімпійські ігри; літні Всесвітні ігри Спеціальних олімпіад; зимові Паралімпійські ігри; зимові Дефлімпійські ігри; зимові Всесвітні ігри Спеціальних олімпіад.

Відповіді студента

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тестові завдання

МОДУЛЬ І
ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС ДО ПРОБЛЕМИ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АДАПТИВНОГО СПОРТУ

Номер питання	Відповідь	Номер питання	Відповідь
1.		19.	
2.		20.	
3.		21.	
4.		22.	
5.		23.	
6.		24.	
7.		25.	
8.		26.	
9.		27.	
10.		28.	
11.		29.	
12.		30.	
13.		31.	
14.		32.	
15.		33.	
16.		34.	
17.		35.	
18.			

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анохина Т. А. Проблемы развития параолимпийского движения / Т. А. Анохина, Д. В. Кузнецов // Актуальные проблемы физической культуры: Материалы региональной научно-практической конференции. – Ростов-на-Дону, 1995. – Т. 1. – С. 113-115.

2. Антонов В. Я. Специальная Олимпиада России: задачи, проблемы, направления в новом пятилетии / В. Я. Антонов // Специальная олимпиада России-2005: адаптивная физическая культура – научная основа нашей работы: Сб. докл. по материалам 6-й Всероссийской научно-практической конференции, 28-30 сент. 2005, г. Челябинск. – М., 2005. – С. 5-10.

3. Башкирова М. М. Социальные и педагогические аспекты развития физической культуры и спорта инвалидов за рубежом: дис. ...канд. пед. наук: / Башкирова М. М. – М., 2000. – 187 с.

4. Борзунова Т. И. Информационное обозрение 6-й Всероссийской научно-практической конференции "Специальная олимпиада России-2005: адаптивная физическая культура – научная основа нашей работы", состоявшейся в г. Челябинске 28-30 сентября 2005 г. / Т. И. Борзунова // Специальная олимпиада России-2005: адаптивная физическая культура – научная основа нашей работы: Сб. докл. по материалам 6-й Всерос. науч.-практ. конф., 28-30 сент. 2005 г., г. Челябинск. – М., 2005. – С. 120-122.

5. Брискин Ю. А. Организация соревнований среди спортсменов с отклонениями интеллектуального развития / Ю. А. Брискин // Физическое воспитание студентов творческих спеціальностей. Министерство образования и науки Украины, Харьковская государственная академия дизайна и искусств (Харьков. художественно-промышленный институт). – Харьков, 2005. –№ 6. – С. 72-78.

6. Брискин Ю. А. Этап начальной спортивной подготовки инвалидов – коррекционно-реабилитационная / Ю. А. Брискин // Физическое воспитание студентов творческих специальностей. Министерство образования и науки Украины, Харьковская государственная академия дизайна и искусств (Харьков. художественно-промышленный институт). – Харьков, 2005. – № 7. – С. 86-93.

7. Бріскін Ю., Передерій А. Класифікаційна стратегія паралімпійського спорту / Ю. Бріскін, М. Линець, Е. Болях, Ю. Мігасевич // Оздоровча і спортивна робота з неповносправними – Львів: Видавець Тарас Сорока. – 2004. – С. 22-29.

8. Базова термінологія інваспорту / Ю. А. Бріскін // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 19. – С. 3-8.

9. Бріскін Ю. А. Феномен XX століття – олімпійський спорт інвалідів / Ю. А. Бріскін // Спортивна наука України. – 2006. – № 2(3). – С. 3-8.

10. Варюхина Т. О. Специальное Олимпийское движение в Саратовской области: из опыта сотрудничества с региональными властными структурами / Т. О. Варюхина Г. Ф. Морозова, Т. И. Борзунова // Специальная олимпиада России-2005: адаптивная физическая культура – научная основа нашей работы: Сб. докл. по материалам 6-й Всерос. науч.-практ. конф., 28-30 сент. 2005 г., г. Челябинск. – М., 2005. – С. 58-61.

11. Дмитриев В. С. Адаптивная физическая реабилитация: Структура и содержание: дис. ...доктора пед. наук: 13.00.04 / Дмитриев В. С. – М.: РГБ, 2003. – 493 с.

12. Дмитриев В. С. Основы профилактики гиподинамии и гипокинезии инвалидов средствами физической культуры и спорта / В. С. Дмитриев, Г. Н. Сомаева, Е. В. Киселева // Сб. материалов к лекциям по физической культуре и спорту инвалидов. – Малаховка, 1993. – Т. 2. – С. 112-123.

13. Закирова С. А. Роль Специального Олимпийского движения в социальной адаптации лиц с нарушениями интеллекта / С. А. Закирова, Г. Ф. Морозова, Т. И. Борзунова // Специальная олимпиада России-2005: адаптивная физическая культура – научная основа нашей работы: Сб. докл. по материалам 6-й Всерос. науч.-практ. конф., 28-30 сент. 2005 г., г. Челябинск. – М., 2005. – С. 75-80.

14. Іногенова Л. А. Россия на играх 27 Олимпиады (Сидней 2000 год, Австралія) и 19 зимних Олимпийских играх (Солт-Лейк-Сити, 2002 год США / Л. А. Іногенова // Учеб. пособие для студентов заоч. и дневного фак. РГУФКа: Рек. Эксперт.-метод. Советом РГУФКа. – М., 2004. – 123 с.

15. Крюковский К. Спортивная работа Специальной Олимпиады Европы/Евразии / К. Крюковский // Специальная олимпиада России-2005: адаптивная физическая культура – научная основа нашей работы: сб. докл. по материалам 6-й Всерос. науч.-практ. конф., 28-30 сент. 2005г., г. Челябинск. – М., 2005. – С. 43-45.

16. Матвеев С. Адаптивный спорт и олимпийское движение / С. Матвеев, И. Когут, Л. Шульга // Наука в олимпийском спорте. – 2006. – № 1. – С. 9-14.

17. Матвєєв С. Шляхи удосконалення фізкультурно-спортивної роботи з інвалідами в Україні / С. Матвєєв, І. Когут, Л. Радченко, О. Борисова, Я. Щербашин // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2004. – № 2. – С. 109-112.

18. Мудрік В. І. Історичні особливості виникнення деяких назв міжнародних організацій спорту інвалідів // Спортивна наука України. – 2006. –№ 2(3). – С. 10-12.

19. Ольховая Т. И. Анализ и итоги спортивной работы Специальной Олимпиады России в 2005 году. Нормативные требования по организации и проведению соревнований / Т. И. Ольховая // Специальная олимпиада России-2005: адаптивная физическая культура – научная основа нашей работы: Сб. докл. по материалам 6-й Всерос. науч.-практ. конф., 28-30 сент. 2005 г., г. Челябинск. – М., 2005. – С. 29-43.

20. Приступа Е. Виды спорта и тенденции формирования программ соревнований Параолимпийских Игр / Е. Приступа, Е. Болях // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків: ХДАДМ (ХХІІІ). – 2002. – С. 72-79.

21. Приступа Е. Закономерности развития паралимпийского спорта инвалидов / Е. Приступа, Т. Приступа, Е. Болях // Спортивна наука України. – 2006. – № 2(3). – С. 18-23.

22. Римар О. Загальна характеристика організації та проведення Параолімпійських ігор (1960-2000 роки) / О. Римар // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2001. – № 4. – С. 87-89.

23. Сушкевич В. Це був тріумф людських спроможностей / В. Суш-кевич // Олімпійська арена, 2001. - Спецвипуск. – С. 38-39.

24. Цвок И. Организационно-педагогические и правовые условия спортивной деятельности в адаптивной физической культуре: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 / Цвок И. – М.: РГБ. 2003. – 142 с.

25. Guttman L. Sport for the Physically Handicapped. – Paris: UNESCO, 1976. – 54 p.

ЗМІСТ

МОДУЛЬ І

Історичний екскурс до проблеми виникнення та розвитку адаптивного спорту..... 3

Тестові завдання для студентів вищих навчальних закладів..... 24

Відповіді студента на тестові завдання..... 31

Список використаних джерел..... 32

Карпюк Роман Петрович – ректор Луцького інституту розвитку людини Університету "Україна", кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений тренер України, голова Волинського обласного відділення паралімпійського комітету України, Почесний працівник фізичної культури і спорту, Отаман Волинської обласної козацької організації "Українського реєстрового козацтва", генерал-майор.

Сущенко Людмила Петрівна – завідувач кафедри фізичної реабілітації Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор.

ISBN 978-966-361-281-2